

Gemeenschappelijk advies van *Avocats.be* en de Orde van Vlaamse Balies (OVB) over het wetsontwerp betreffende de bescherming van melders van inbreuken op het Unie- of nationale recht vastgesteld binnen een juridische entiteit in de private sector ([Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 2912](#))

Het wetsontwerp dat wordt behandeld door de Kamercommissie Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda beoogt de omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden.

In het verlengde van de richtlijn bepaalt het wetsontwerp dat informatie die gedekt is door het beroepsgeheim van de advocaat niet onder zijn toepassingsgebied valt. Het wetsontwerp gaat echter een stap verder door ook het beroepsgeheim van de advocaat te omschrijven in artikel 5, §1, 3°.

"Artikel 5.

§1. Deze wet is niet van toepassing op:

[...]

3° informatie gedekt door het medisch beroepsgeheim noch op informatie die advocaten ontvangen van hun cliënten, op de strikte voorwaarde dat zij, hetzij in gerechtelijke procedures of met betrekking tot dergelijke procedures, hetzij in het kader van adviesverlening over de wijze van het starten of het vermijden van een dergelijke procedure, de juridische situatie van deze cliënt beoordelen of hun opdracht van verdediging of vertegenwoordiging van deze cliënt uitoefenen."

Avocats.be en de OVB zijn gekant tegen een omschrijving van het beroepsgeheim van de advocaat

Avocats.be en de OVB zijn geen voorstander van een omschrijving van het beroepsgeheim van de advocaat omdat dit reeds gedefinieerd wordt in nationale en internationale rechtspraak.

Overigens zou een omschrijving van dat beroepsgeheim alleen mogen voorkomen in een wet die uitdrukkelijk aan dat onderwerp gewijd is.

Een definitie van het beroepsgeheim van de advocaat ontbreekt in de richtlijn

Avocats.be en de OVB merken op dat de richtlijn geen omschrijving bevat van het beroepsgeheim van de advocaat, en de lidstaten ook niet oplegt om dat te doen. Er is dus geen reden om een omschrijving van dat beroepsgeheim in de wet op te nemen, te meer omdat het wetsontwerp ook het medisch beroepsgeheim niet definieert.

Een definitie is niet nuttig

De aanvankelijke versie van voorontwerp van wet voorzag niet in een omschrijving van het beroepsgeheim van de advocaat en zette zo de richtlijn getrouw om.

In het wetsontwerp is er daarentegen wel een omschrijving van dat beroepsgeheim geslopen op [advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO \(HRZKMO\)](#).

Waarom die koerswijziging?

Het is bekend dat bepaalde beroepsgroepen (bedrijfsrevisoren, accountants en bedrijfsjuristen) bij de omzetting van de richtlijn wensten dat met hun beroepsgeheim ook rekening zou worden gehouden en dus ook zou kunnen genieten van de uitzondering die geldt voor het medisch beroepsgeheim en het beroepsgeheim van de advocaat. Nochtans heeft de Europese Commissie in een *ruling* bevestigd dat die uitzondering in de richtlijn strikt moest worden geïnterpreteerd en niet kon worden uitgebreid naar andere beroepsgroepen.

Voor de HRZKMO leidde dat onderscheid in behandeling tot concurrentieproblemen tussen beroepsgroepen die fiscaal advies geven. Wanneer cliënten zouden mogen kiezen tussen een advocaat die zijn beroepsgeheim niet mag schenden om een melding te verrichten, en een beroepsbeoefenaar die dat wel mag, dan zouden ze steeds voor de advocaat kiezen.

Toen ze zagen dat hun beroepsgeheim geen uitzonderingspositie zou genieten, hebben de vermelde beroepsgroepen, vertegenwoordigd in de HRZKMO, geprobeerd om het beroepsgeheim van de advocaat dan ten minste af te bakenen door het expliciet te omschrijven in de wet.

Avocats.be en de OVB zien echter niet in hoe de omschrijving van het beroepsgeheim van de advocaat in het wetsontwerp, zoals voorgesteld door het HRZKMO, de concurrentieproblemen tussen advocaten en andere juridische beroepsgroepen zou kunnen oplossen. Die omschrijving is dus nutteloos.

Advies van de Raad van State

In zijn advies nr. 71.880/1/V van 2 september 2022 had de afdeling Wetgeving van de Raad van State het ook uitvoerig over het beroepsgeheim van de advocaat (p. 213-215). De Raad achtte het zelf niet aangewezen om dat beroepsgeheim te omschrijven in de wet:

"Vermits de interpretatie van het begrip "beroepsgeheim van de advocaten" in richtlijn (EU) 2019/1937 in laatste instantie door het Hof van Justitie moet gebeuren, en het in beginsel niet aan individuele lidstaten toekomt om dat begrip in een welbepaalde zin in te vullen naar aanleiding van de omzetting van die richtlijn, is het echter niet raadzaam om in het voorontwerp dat begrip nader te omschrijven. Die omschrijving zal dan immers moeten worden aangepast in functie van eventuele evoluties in de rechtspraak van het Hof. Teneinde dat te vermijden kan in artikel 5, § 1, 3°, van het voorontwerp beter gewag worden gemaakt van "het beroepsgeheim van advocaten". Dat is des te meer het geval gelet op het gegeven dat in artikel 34 die bewoordingen worden gebruikt."

Voorstel van amendement – effectiviteit van het beroepsgeheim

Waar *avocats.be* en de OVB aan de ene kant wensen dat de omschrijving van het beroepsgeheim van de advocaat uit het wetsontwerp verdwijnt, zouden ze aan de andere kant ook een mechanisme willen zien dat de effectiviteit van dat beroepsgeheim garandeert.

Het wetontwerp bewaart immers het stilzwijgen over de beoordeling van de beschermde informatie en inlichtingen. Daaruit moet worden afgeleid dat het aan de autoriteit die de melding ontvangt toekomt om te bepalen of die melding gedekt is door het beroepsgeheim of niet. Dat is niet wenselijk. De stafhouder moet garant staan voor de bescherming van het beroepsgeheim.

Avocats.be en de OVB stellen daarom voor om in het wetsontwerp een nieuw artikel 5bis toe te voegen, dat luidt als volgt:

"Als de interne of externe melding betrekking heeft op informatie of inlichtingen die gedekt zijn door het medisch beroepsgeheim of het beroepsgeheim van de advocaat in de zin van artikel 5, §1, 3°, of betrekking heeft op een persoon die door dat beroepsgeheim gebonden is, verzoekt de persoon of de autoriteit die de melding ontvangt om de tussenkomst van de bevoegde tuchtoverheid om te beoordelen of en zo nodig in welke mate de melding verzoekenbaar is met het beroepsgeheim van de advocaat en het medisch beroepsgeheim."

Conclusie

Avocats.be en de OVB menen dat het beroepsgeheim van de advocaat niet moet worden omschreven, en zeker niet in een wet die niet aan dat beroepsgeheim gewijd is.

Avocats.be en de OVB merken ook op dat :

- de richtlijn het beroepsgeheim van de advocaat niet eens omschrijft, en de lidstaten ook niet oplegt om dat te doen;
- de omschrijving die het wetsontwerp voorstelt lost ook de vermeende concurrentieproblemen tussen advocaten en andere juridische beroepsgroepen niet op.

Avocats.be en de OVB menen dat artikel 5, §1, 3° daarom moet worden herzien als volgt:

"informatie gedekt door het medisch beroepsgeheim en door het beroepsgeheim van de advocaat."

Overigens stellen *avocats.be* en de OVB voor om een nieuw artikel 5bis in te voegen, dat luidt als volgt:

"Als de interne of externe melding betrekking heeft op informatie of inlichtingen die gedekt zijn door het medisch beroepsgeheim of het beroepsgeheim van de advocaat in de zin van artikel 5, §1, 3°, of betrekking heeft op een persoon die door dat beroepsgeheim gebonden is, verzoekt de persoon of de autoriteit die de melding ontvangt om de tussenkomst van de bevoegde tuchtoverheid om te beoordelen of

en zo nodig in welke mate de melding verzoenbaar is met het beroepsgeheim van de advocaat en het medisch beroepsgeheim.”